

Lag om ändring i expropriationslagen (1972:719);

utfärdad den 23 juni 2010.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om expropriationslagen (1972:719)²

dels att 4 kap. 3 § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 1 och 10–12 §§, 3 kap. 8 §, 4 kap. 1 och 2 §§ samt 7 kap. 7 § ska ha följande lydelse.

2 kap.

1 §³ Expropriation får ske för att ge en kommun möjlighet att förfoga över mark eller annat utrymme som med hänsyn till den framtida utvecklingen krävs för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordning.

Expropriation för ändamål som anges i första stycket får avse endast mark eller annat utrymme inom kommunens eget område.

Inom tätbyggt område får expropriation ske endast om

1. det med skäl kan antas att marken eller utrymmet inom överskådlig tid kommer att beröras av byggnads- eller anläggningsåtgärd, som är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt, eller

2. det med hänsyn till intresset av att främja ett planmässigt byggnadsskick eller av annan därmed jämförlig orsak är angeläget att kommunen får rådighet över marken eller utrymmet.

Med motsvarande tillämpning av första–tredje styckena får expropriation ske till förmån för landsting eller kommunalförbund, som handhar sådan angelägenhet som första stycket avser att främja.

10 § Även i annat fall än som avses i 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6 a, 7, 7 a, 8 eller 9 § får expropriation ske för att tillgodose behov av utrymme för byggnad, lokal eller annan anläggning för verksamhet som staten, kommun, landsting eller kommunalförbund har att tillgodose eller som annars är av väsentlig betydelse för riket eller orten eller för viss befolkningsgrupp.

11 § Ska genom statens, kommuns, landstings eller kommunalförbunds försorg inom ett visst område vidtas en byggnads- eller anläggningsåtgärd som kan föranleda expropriation enligt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6 a, 7, 7 a, 8, 9 eller

¹ Prop. 2009/10:162, bet. 2009/10:CU21, rskr. 2009/10:362.

² Senaste lydelse av 4 kap. 3 § 2005:941.

³ Senaste lydelse 2005:941.

10 § och kan med skäl antas att åtgärden medför ett väsentligt ökat värde för en fastighet i områdets omedelbara närhet eller avsevärt ökar möjligheterna att utnyttja en sådan fastighet, får fastigheten exproprieras av den som vidtar åtgärden, om det med hänsyn till kostnaderna för åtgärden och övriga omständigheter är skäligt. Det som sagts nu om fastighet tillämpas också på särskild rätt till fastighet.

12 § Expropriationstillstånd ska inte meddelas, om ändamålet lämpligen bör tillgodoses på annat sätt eller olägenheterna av expropriationen från allmän och enskild synpunkt överväger de fördelar som kan vinnas genom den.

Expropriation till förmån för annan än staten, kommun, landsting eller kommunalförbund får ske endast om den exproprierande på ett betryggande sätt kan svara för att den exproprierade egendomen används för det avsedda ändamålet.

3 kap.

8 § Har expropriationstillstånd meddelats beträffande en del av en fastighet och lider en återstående del av fastigheten synnerligt men genom expropriationen eller det sätt på vilket den exproprierade delen används, ska rätten förordna om expropriation av den del som lider sådant men, om ägaren begär det. Ska nyttjanderätt eller servitut upplåtas och vållar detta synnerligt men för fastigheten eller någon del av den, ska rätten på begäran av ägaren förordna om expropriation av område som lider sådant men.

Ska endast en del av en fastighet exproprieras eller ska nyttjanderätt eller servitut upplåtas, har den exproprierande rätt till sådan utvidgning av expropriationen som avses i första stycket, om detta skulle medföra endast en ringa höjning av den expropriationsersättning som tillkommer fastighetsägaren och denne inte har ett beaktansvärt intresse av att behålla den återstående delen av fastigheten.

Vid tillämpning av andra stycket ska kostnaden för åtgärd som avses i 4 kap. 1 § fjärde stycket räknas in i expropriationsersättningen.

4 kap.

1 §⁴ För en fastighet som exproprieras i sin helhet ska, i den mån inte annat följer av vad som sägs nedan, löseskilling betalas med ett belopp som motsvarar fastighetens marknadsvärde. Exproprieras en del av en fastighet, ska intrångsersättning betalas med ett belopp som motsvarar den minskning av fastighetens marknadsvärde, som uppkommer genom expropriationen. Uppkommer i övrigt skada för ägaren genom expropriationen, ska även sådan skada ersättas.

Därutöver ska ytterligare löseskilling respektive intrångsersättning betalas med 25 procent av marknadsvärdet respektive marknadsvärdeminskningen. Detta gäller dock inte när expropriation sker för ändamål som avses i 2 kap. 7 §.

⁴ Senaste lydelse 2005:941.

Expropriationsersättning ska inte betalas för mark eller annat utrymme som ingår i allmän väg och som enligt en detaljplan ska användas för en sådan allmän plats för vilken kommunen är huvudman.

Har den exproprierande åtagit sig att vidta åtgärd för att minska skada, ska hänsyn tas till det när ersättningen enligt första stycket bestäms, om åtagandet är sådant att det skäligen bör godtas av den ersättningsberättigade.

Exproprieras fastighet till vilken den exproprierande har nyttjanderätt eller servitutsrätt, ska vid bestämmande av fastighetens värde hänsyn inte tas till förbättring, vilken fastigheten har vunnit genom arbete eller kostnad, som den exproprierande eller föregående innehavare, vars rätt har övergått till denne, lagt ned på fastigheten utöver vad som ålegat honom.

2 § Om det företag för vars genomförande en fastighet exproprieras har medfört inverkan av någon betydelse på fastighetens marknadsvärde, ska löseskillingen bestämmas på grundval av det marknadsvärde som fastigheten skulle ha haft om sådan inverkan inte hade förekommit. Detta gäller dock endast om det är skäligt med hänsyn till förhållandena i orten eller till den allmänna förekomsten av likartad inverkan under jämförliga förhållanden.

Om expropriationen avser en del av en fastighet, ska det som sägs i första stycket om beräkning av marknadsvärde tillämpas i fråga om värdet före expropriationen.

Om en fastighet exproprieras enligt 2 kap. 11 §, ska denna paragraf tillämpas på värdestegring som beror på den åtgärd som utgör grund för expropriationen.

Om löseskillingen eller intrångsersättningen med tillämpning av första stycket bestäms med bortseende från värdeminskning, ska 1 § andra stycket inte tillämpas på den del av ersättningen som därmed tillkommer.

7 kap.

7 § Har säkerhet som ska ställas enligt denna lag inte godkänts av den, till vars förmån den ställs, prövas säkerheten av länsstyrelsen.

Borgen får godkännas av länsstyrelsen endast om borgensman svarar som för egen skuld och, om två eller flera tecknat borgen, de svarar solidariskt.

Staten, kommun, landsting och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för expropriationsersättningen, om tillståndet till expropriation har beviljats före ikraftträdandet.

3. Särskilda bestämmelser om hur expropriationslagens ersättningsbestämmelser övergångsvis ska gälla finns i följande lagar:

- a) lagen (2010:815) om ändring i miljöbalken,
- b) lagen (2010:816) om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988),
- c) lagen (2010:817) om ändring i rennäringslagen (1971:437),
- d) lagen (2010:818) om ändring i väglagen (1971:948),
- e) lagen (2010:819) om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144),
- f) lagen (2010:820) om ändring i anläggningslagen (1973:1149),
- g) lagen (2010:821) om ändring i bostadsförvaltningslagen (1977:792),

SFS 2010:832

- h) lagen (2010:822) om ändring i skogsvårdslagen (1979:429),
- i) lagen (2010:823) om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter,
- j) lagen (2010:824) om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
- k) lagen (2010:825) om ändring i lagen (1987:11) om exploateringssamverkan,
- l) lagen (2010:826) om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.,
- m) lagen (2010:827) om ändring i minerallagen (1991:45),
- n) lagen (2010:828) om ändring i bostadsrättslagen (1991:614),
- o) lagen (2010:829) om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,
- p) lagen (2010:000) om ändring i lagen (1997:1320) om kärnkraftens avveckling,
- q) lagen (2010:830) om ändring i lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar, och
- r) lagen (2010:831) om ändring i lagen (2006:449) om skydd för störningskänslig forskning.

På regeringens vägnar

TOBIAS BILLSTRÖM

Anita Wickström
(Justitiedepartementet)